

การศึกษาแนวทางในการนำระบบการประมวลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์

สุชาสินี ตันจรัส

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สุราสินี ตันจรัส ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....
(ดร. ณกร อินทร์พยุง) ประธาน

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
(ดร. ณกร อินทร์พยุง) ประธาน

..... กรรมการ
(ดร. มานะ เขวรัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ๒๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. ณกร อินทร์พุง ประธานกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาด้วยดีตลอดระยะเวลาในการดำเนินการจัดทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ และดร. มานะ เขาวรัตน์ ซึ่งให้เกียรติเป็นกรรมการสอบงานวิจัย ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและเสียสละเวลาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำไปใช้ต่อไปในอนาคต ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายที่ให้การสนับสนุนในเรื่องข้อมูล ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการจัดทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ อันได้แก่ ตัวแทนบริษัทต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ คำอธิบาย ตลอดจนให้ข้อมูลรายละเอียดในแง่มุมต่าง ๆ ของการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ MSC 3 ทุกท่านที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด

ที่สำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้ งานวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดพระคุณจากบิดา มารดา พี่น้อง และสมาชิกทุกท่านในครอบครัว รวมถึงคุณกนกศักดิ์ สดเอี่ยม ที่ให้การสนับสนุนในด้านกำลังใจ และกำลังใจ ตลอดจนคอยสอบถามแสดงความห่วงใยด้วยความจริงใจมาตลอด

สุธาสนี ดันจรัส

48924667: สาขาวิชา: การจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์; วท.ม. (การจัดการการขนส่งและโลจิสติกส์)

คำสำคัญ: วิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

สุราสีนี้ ต้นจรัส: การศึกษาแนวทางในการนำระบบการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (THE STUDY OF E-AUCTION FOR LOGISTICS INDUSTRY) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ฌกร อินทร์พยุ, Ph.D. 65 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน วิเคราะห์เปรียบเทียบวิธีการจัดหาพัสดุแบบเดิมกับวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนศึกษาแนวทางในการนำวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ การศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งการสัมภาษณ์เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนที่สองเป็นการสัมภาษณ์บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์

ผลจากการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างวิธีจัดหาพัสดุแบบเดิมกับวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มีดังนี้ รูปแบบการประมูล รายละเอียดของขั้นตอนการประมูล จำนวนครั้งในการเสนอราคา และเรื่องของความโปร่งใส นอกจากนี้ ผลจากการสัมภาษณ์บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ทำให้ทราบว่า บริษัททั้งหมดที่ถูกสัมภาษณ์ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ยังไม่มีการนำวิธีการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เนื่องจากยังไม่ทราบว่า วิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์คืออะไร เมื่อนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์แก่องค์กรอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ใช้ โดยอธิบายรายละเอียดคร่าว ๆ เกี่ยวกับวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า บริษัทผู้ขายส่วนใหญ่เลือกใช้การประมูลแบบ Electronic Auction เนื่องจากผู้ขายสามารถที่จะทราบราคาที่ต่ำที่สุด ซึ่งทางบริษัทผู้ขายสามารถที่จะพิจารณาได้ว่าจะลดราคาลงเพื่อแข่งขันหรือไม่ แต่สำหรับส่วนของผู้ซื้อเลือกใช้การประมูลรูปแบบ Sealed Auction เนื่องจากไม่มีผู้ขายหรือผู้เข้าร่วมประมูลรายใด ทราบราคาหรือข้อมูลของผู้เข้าร่วมประมูลรายอื่น ทำให้การประมูลเกิดความโปร่งใส ลดการฮั้วประมูล นอกจากนี้ การประมูลรูปแบบนี้ ยังสามารถปิดการเสนอราคาได้อย่างรวดเร็ว เพราะไม่มีการต่อเวลา

48924667: MAJOR: TRANSPORT AND LOGISTICS MANAGEMENT;
M.Sc. (TRANSPORT AND LOGISTICS MANAGEMENT)

KEYWORD: ELECTRONIC AUCTION

SUTHASINEE TANCHAMRUS: THE STUDY OF E-AUCTION FOR LOGISTICS
INDUSTRY. ADVISOR: NAKORN INDRA-PAYOONG, Ph.D. 65 P. 2007.

The purpose of this qualitative research are to study about e-auction methods and to analyze the comparison between the current purchasing method and the e-auction method, This research also includes the feasibility study of using e-auction in logistics industries.

According to the study, the data were collected by an in-dept interview process divided into two parts: In the first part, the persons related to e-auction were interviewed and in the latter part, the logistics industry are interviewed. The results of this study revealed that there were differences between the traditional auction and the e-auction are the auction format, the details of auction procedures, the frequency of quotations, and the process transparency. Moreover, the result from interviewing the companies in logistics industry group showed that all companies did not make use of the e-auction because they had no ideas what the e-auction was, and what benefits they would get after using it. After that, we conducted the second interview with simple explanation about the e-auction for users. The result of this interview showed that most companies chose Electronic auction because they were able to know the lowest price and they could make decisions whether the price could be reduced for the competition or not. However, the buyers chose the sealed auction because no companies knew the price or data of other companies and this made the auction process transparent.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	2
นิยามคำศัพท์	2
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	4
องค์ประกอบของระบบ E-Procurement ในภาครัฐ	4
แนวทางในการพัฒนาระบบ E-Procurement ของภาครัฐ	6
ขั้นตอนของส่วนราชการในการจัดหาพัสดุโดยวิธีประมูล	
ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	8
บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	14
ขั้นตอนของภาคเอกชนในการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	16
ความแตกต่างระหว่างการประมูลของภาครัฐและภาคเอกชน	18
การจัดหาออนไลน์	18
ประโยชน์ที่ได้รับจากการประมูลออนไลน์	19
ปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณาก่อนการทำการประมูลออนไลน์	20
รูปแบบการประมูลออนไลน์	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การประมูลออนไลน์กับสินค้าหรือบริการที่ไม่กำหนดมาตรฐานกลาง	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
วิธีที่ใช้ศึกษา	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 ผลการวิจัย	38
ขั้นตอนของวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน	38
การเปรียบเทียบวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์กับ	
วิธีการประมูลแบบเดิม	40
สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลแบบ E-Auction	45
แนวโน้มของการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต	50
สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์	50
5 สรุปและข้อเสนอแนะ	56
สรุปผลการวิจัย	56
ข้อเสนอแนะ	57
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	57
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก.....	60
ประวัติย่อของผู้วิจัย	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 การเปรียบเทียบรูปแบบการประมูล.....	19
2-2 ประโยชน์จากการใช้การประมูลออนไลน์.....	20
2-3 การเปรียบเทียบการประมูลแบบ English Auction และ Sealed Auction.....	23
4-1 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลแบบ E-Auction ตามประเด็นที่ 1	45
4-2 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลแบบ E-Auction ตามประเด็นที่ 2.....	46
4-3 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลแบบ E-Auction ตามประเด็นที่ 3.....	47
4-4 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลแบบ E-Auction ตามประเด็นที่ 4	49
4-5 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมูลแบบ E-Auction ตามประเด็นที่ 5	49
4-6 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ตามประเด็นที่ 1.....	51
4-7 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ตามประเด็นที่ 2.....	52
4-8 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ตามประเด็นที่ 3.....	53

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 ระบบ E-Procurement ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	6
2-2 การแก้ปัญหาการประมูลออนไลน์สำหรับสินค้าที่ไม่กำหนดมาตรฐานกลาง.....	25
2-3 แสดงหน้าจอสรุปผลรายละเอียดการเสนอราคาของผู้ค้า	30
2-4 แสดงหน้าจอสรุปผลการประมูล.....	31
2-5 กราฟแสดงจำนวนครั้งในการเสนอราคา	33
3-1 ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	35
4-1 ขั้นตอนของวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน	38
4-2 การเปรียบเทียบวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์กับวิธีการประมูลแบบเดิม.....	40
4-3 แสดงรายละเอียดการเปรียบเทียบขั้นตอนของการประมูลทั้ง 2 แบบ	43